

Opinia Komitetu Regionów „Śródkresowy przegląd strategii w dziedzinie nauk o życiu i biotechnologii”

(2008/C 105/02)

KOMITET REGIONÓW

- Dostrzega kluczowe znaczenie nauk o życiu i biotechnologii dla międzynarodowej konkurencyjności i zrównoważonego rozwoju UE. Wyraża gotowość do przyczynienia się na szczeblu regionalnym do powodzenia dalszej realizacji strategii UE. Należy przy tym jednak rozważyć możliwości i ryzyko oraz ocenić każde pojedyncze działanie strategii pod kątem zagrożeń i korzyści dla obywateli.
- Podkreśla kluczową rolę miast i regionów we wspieraniu łączenia zasobów i zwiększaniu konkurencyjności tych technologii na arenie międzynarodowej poprzez współpracę ponadregionalną i transgraniczną, tworzenie i łączenie regionalnych klastrów biotechnologicznych, skupianie przedstawicieli nauki, przemysłu i inwestorów.
- Zachęca miasta i regiony do wspierania transferu technologii i innowacyjności, poczynając od bazy naukowej po przedstawicieli sektora. Miasta i regiony poprawią w miarę możliwości dostępność kapitału podwyższonego ryzyka, również dla przedsięwzięć realizowanych we współpracy transgranicznej, oraz będą wspomagać użytkowników przy opatentowywaniu wynalazków biotechnologicznych, jak też przy wykorzystywaniu tego rodzaju patentów. Instytucje finansowe szczebla regionalnego i krajowego, a także szczebla UE, powinny utworzyć programy wsparcia przewidujące podział ryzyka dla MSP zajmujących się biotechnologią.
- Zachęca do dobrze przygotowanych debat społecznych na temat korzyści i zagrożeń wynikających z nauk o życiu i biotechnologii. Wiele miast i regionów wspiera już teraz, odpowiednio do swoich sił, informowanie społeczeństwa o podstawach naukowych, metodach i obszarach zastosowania, jak również wymaganiach prawnych i aspektach etycznych dotyczących biotechnologii. Inicjatywy te należy zdecydowanie kontynuować i swoją rolę muszą przy tym odgrywać sektor badań, przemysł i administracja publiczna.

Sprawozdawca: Karl DÖHLER (DE/PPE), członek parlamentu krajowego Bawarii

Dokument źródłowy

Komunikat Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie *śródkresowego przeglądu strategii w dziedzinie nauk o życiu i biotechnologii*

COM(2007) 175 wersja ostateczna

Zalecenia polityczne

KOMITET REGIONÓW

1. Przypisuje naukom o życiu i biotechnologii duże znaczenie z uwagi na międzynarodową konkurencyjność i zrównoważony rozwój UE. Ważnymi dziedzinami ich zastosowania są: medycyna i sektor farmaceutyczny, przetwórstwo przemysłowe oraz produkcja podstawowa (przede wszystkim żywność i pasze, ale także surowce odnawialne, alternatywne źródła energii). Pojawiają się nowe podejścia do rozwiązania naglących problemów w zakresie opieki zdrowotnej, starzenia się społeczeństwa, wyżywienia rosnącej liczby ludności na świecie, zaopatrzenia w energię oraz globalnego ocieplenia.

2. Zgadza się z poglądem Komisji Europejskiej, że nauki o życiu i biotechnologia w znacznym stopniu przyczyniają się do realizacji głównych celów polityki UE — zdrowia i zrównoważonego rozwoju, wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy. Dlatego z zadowoleniem przyjmuje strategię Komisji Europejskiej mającą na celu wspieranie nauk o życiu i biotechnologii oraz docenia sukcesy osiągnięte przy wdrażaniu tej strategii.

3. Podkreśla, że zastosowaniu biotechnologii musi towarzyszyć szeroko zakrojona debata społeczna na temat potencjalnych zagrożeń i korzyści, w tym na temat kwestii etycznych, jeśli chce się zwiększyć akceptację społeczeństwa dla tych technologii; wymaga to także przekazywania wiedzy o ich naukowych podstawach.

4. Przyjmuje z zadowoleniem tworzenie europejskich sieci regionów i klastrów aktywnych w dziedzinie biotechnologii i nauk o życiu oraz wzywa Komisję Europejską do ich wspierania w celu wymiany doświadczeń, wspólnego opracowywania wniosków projektowych oraz zajęcia wspólnej pozycji w polityce europejskiej.

5. Ma świadomość, że miasta i regiony wywierają znaczny wpływ na wspieranie nauk o życiu i biotechnologii. Europejskie klastry biotechnologiczne są w skali międzynarodowej stosunkowo niewielkie; dlatego też powiązania sieciowe między nimi mają decydujące znaczenie dla ich konkurencyjności. Tworzenie klastrów, skupianie przedstawicieli nauki, przemysłu i inwestorów, propagowanie osiągnięć postępu technologicznego w społeczeństwie oraz ponadregionalna i transgraniczna współpraca i łączenie się regionalnych klastrów biotechnologicznych wymagają pomocy ze strony miast i regionów, aby możliwe było łączenie zasobów i zwiększanie konkurencyjności na arenie międzynarodowej.

6. Dostrzega konieczność zdecydowanego kontynuowania wielu działań oraz wyraża gotowość do przyczynienia się w miarę możliwości na szczeblu regionalnym do powodzenia dalszych wysiłków. Należy przy tym rozważyć możliwości

i ryzyko oraz ocenić każde pojedyncze działanie strategii pod kątem korzyści dla obywateli.

Odnosnie do priorytetów określonych w przeglądzie śródkresowym strategii

7. Podkreśla, że miasta i regiony w ramach swych możliwości będą wносиły wkład we wspieranie badań w zakresie zastosowań z dziedziny nauk o życiu i biotechnologii oraz biogospodarki opartej na wiedzy, jak również rozwoju rynku na te zastosowania. Wzywa miasta i regiony do wnoszenia wkładu także w informowanie użytkowników o podstawach prawnych oraz procedurach administracyjnych obowiązujących w dziedzinie biotechnologii. Poprawiając koordynację w zakresie badań, Komisja Europejska powinna nie tylko współpracować z państwami członkowskimi, ale także tworzyć platformy regionalne lub bezpośrednio włączać związki regionalne w swoje prace.

8. Popiera wspieranie konkurencyjności, transferu technologii i innowacji, poczynając od bazy naukowej po przedstawicieli sektora. Należy wyostrzyć świadomość możliwości komercyjnego wykorzystania wyników badań, a także wspierać tworzenie przedsiębiorstw oraz przechodzenie z sektora badań do przemysłu. Miasta i regiony poprawią w miarę możliwości dostępność kapitału podwyższonego ryzyka, również dla przedsięwzięć realizowanych we współpracy transgranicznej, oraz będą wspomagać użytkowników przy opatentowywaniu wynalazków biotechnologicznych, jak też przy wykorzystywaniu tego rodzaju patentów. Instytucje finansowe szczebla regionalnego i krajowego, a także szczebla UE, powinny utworzyć programy wsparcia przewidujące podział ryzyka dla MŚP zajmujących się biotechnologią.

9. Widzi konieczność poprawy sytuacji na rynku pracy poprzez wspieranie pośrednictwa pracy oraz kształcenie i szkolenie siły roboczej. Poprzez tworzenie atrakcyjnych warunków ramowych należy przyciągać naukowców oraz osoby o innym profilu zawodowym potrzebnym do rozwoju sektora biotechnologii i zapobiegać odpływowi pracowników, a także, tam gdzie jest to stosowne, zachęcać do powrotu pracowników o wysokich kwalifikacjach, którzy mogli odbyć szkolenia lub zdobyć doświadczenie zawodowe poza Europą.

10. Zwraca uwagę na fakt, że biotechnologia, oprócz zastosowań w dziedzinie ochrony zdrowia, żywności i pasz, jest źródłem przyszłościowych rozwiązań alternatywnych w branży przemysłu chemicznego. Już dziś produkcja europejska pokrywa 85 % światowego zapotrzebowania na enzymy. Metody enzymatyczne i biokatalityczne obiecują znaczne oszczędności zasobów i energii, otwierając nowe możliwości zrównoważonego gospodarowania.

11. Ma świadomość krytycznego stosunku społeczeństwa do zastosowań biotechnologicznych, przede wszystkim w sektorze żywności i pasz. Obok rozpowszechnionego obecnie ogólnego braku akceptacji dla inżynierii genetycznej w rolnictwie ze strony większości konsumentów występuje jednak także jak najbardziej pozytywne nastawienie opinii publicznej, gdy oczywiste są zdrowotne i ekologiczne zalety danego produktu.

12. Dlatego zachęca do dobrze przygotowanych debat społecznych na temat korzyści i zagrożeń wynikających z nauk o życiu i biotechnologii. Wiele miast i regionów wspiera już teraz, odpowiednio do swoich sił, informowanie społeczeństwa o podstawach naukowych, metodach i obszarach zastosowania, jak również wymaganiach prawnych i aspektach etycznych dotyczących biotechnologii. Inicjatywy te należy zdecydowanie kontynuować.

13. Wzywa sektor badań, przemysł oraz administrację do wniesienia w to swojego wkładu. Wszystkie istotne grupy interesów muszą zostać włączone w dialog w ramach wspólnego forum. Miasta i regiony powinny w większym stopniu wspierać przedsięwzięcia badawcze poświęcone zagadnieniom społeczno-gospodarczym i etycznym z zakresu biotechnologii oraz rozpowszechnianie wyników takich badań. Powinny tworzyć sieci ekspertów, którzy mogliby na bieżąco zajmować stanowisko wobec aktualnych kwestii istotnych z punktu widzenia bezpieczeństwa, społeczno-gospodarczych i etycznych. Miasta i regiony mogą wspierać racjonalne, oparte na wiedzy i przejrzyste procesy decyzyjne przy dopuszczaniu produktów do obrotu.

14. Zachęca Komisję Europejską, aby przy zatwierdzaniu projektów w ramach siódmego programu ramowego badań przykładała jeszcze większą wagę do etapu profesjonalnego informowania społeczeństwa o wynikach tych badań. Jeśli chodzi o treść, nadal należy realizować projekty dotyczące badań nad zastosowaniami inżynierii genetycznej w rolnictwie, nad oceną ryzyka oraz nad ekologicznymi i ekonomicznymi zagadnieniami związanymi z tą dziedziną.

15. Podziela opinię Komisji Europejskiej o znaczeniu zastosowań biotechnologii w opiece zdrowotnej z punktu widzenia gospodarki oraz zdrowia publicznego. Popiera dalsze upraszczanie przepisów prawnych i czynienie ich bardziej zrozumiałymi, zważywszy, że szybki rozwój technologiczny spowolnił postęp w tym sektorze ze względu na towarzyszący mu brak pewności prawnej. Zalecane byłoby opracowanie wytycznych oraz zaleceń międzynarodowych usuwających bariery oraz ułatwiających rozwój wspomnianych zastosowań.

16. Dostrzega również możliwy wkład nowoczesnych biotechnologii w zrównoważony rozwój w rolnictwie. Popiera stanowisko Komisji Europejskiej, zgodnie z którym musi być możliwe, by wszystkie formy rolnictwa — wykorzystujące rośliny zmodyfikowane genetycznie, tradycyjne i ekologiczne — mogły istnieć obok siebie na równych prawach. Zwraca jednak uwagę, że warunki topograficzne, klimatyczne lub strukturalne mogą w pewnych regionach utrudniać występowanie upraw zmodyfikowanych genetycznie obok konwencjonalnych i ekologicznych form produkcji rolnej. To, w jakim stopniu produkty nowoczesnej biotechnologii zyskują popularność na rynku, należy pozostawić decyzji poinformowanych konsumentów. Odpowiednio do tego niektóre miasta i regiony będą

dostrzegały korzyści w wykorzystaniu agrobiotechnologii, natomiast inne obszary w tradycyjnych lub ekologicznych metodach upraw.

17. Przypisuje decydujące znaczenie współistnieniu różnych praktyk rolniczych i to nie tylko z uwagi na dobrą praktykę rolniczą, ale także pod kątem opartej na tolerancji i zaufaniu wymiany informacji, koordynacji i współpracy pomiędzy sąsiadującymi ze sobą rolnikami. Wzywa się Komisję Europejską do opracowania wytycznych dotyczących tego współistnienia oraz do jak najszybszego ogłoszenia wartości progowych, które będą mogły być stosowane przy etykietowaniu nasion zawierających ślady organizmów genetycznie modyfikowanych (GMO). Należy znaleźć także rozwiązanie kwestii organizmów, które wprawdzie nie są jeszcze dopuszczone do użytku w UE, ale zostały dopuszczone i ocenione pod względem bezpieczeństwa na podstawie porównywalnych kryteriów w innych państwach.

18. Za kwestię nadrzędną uważa odpowiednie badania nad środkami z dziedziny praktyki rolniczej służącymi ochronie rolnictwa tradycyjnego i ekologicznego oraz zapewnieniu jego trwałego współistnienia z uprawami zmodyfikowanymi genetycznie, nad potencjalnymi długofalowymi skutkami GMO, jak również nad korzyściami i zagrożeniami związanymi z GMO uprawianymi jako surowce odnawialne dla celów przetwórstwa przemysłowego. Popiera program działań na rzecz ochrony, określania cech, gromadzenia i wykorzystania zasobów genetycznych w rolnictwie UE.

19. Przyjmuje z zadowoleniem istniejące ramy prawne w dziedzinie nauk o życiu i biotechnologii, dostrzega jednak zapotrzebowanie na środki służące poprawie spójności różnorodnych obszarów prawnych, jak na przykład uregulowań dotyczących ochrony praw własności intelektualnej. Ponadto mając na uwadze konkurencyjność UE w zakresie biotechnologii, należy dokonać oceny możliwości dostosowania ram prawnych do powszechnie obowiązujących światowych standardów. Miasta i regiony zobowiązują się do jednolitego wdrażania europejskiego prawa w ramach swych kompetencji; w tym celu powinny prowadzić dialog na szczeblu międzyregionalnym i międzynarodowym.

Odnośnie do wdrażania 30-punktowego planu działania z 2002 r.

20. Uważa za konieczną poprawę stanu wiedzy w dziedzinie nauk o życiu, zwłaszcza ze względu na kształcenie i szkolenie pracowników i nauczycieli. Należy wspierać interdyscyplinarny dialog między naukowcami.

21. Opowiada się za wyjaśnieniem uregulowań dotyczących ochrony praw własności intelektualnej w dziedzinie badań publicznych, a także za uświadamianiem pracownikom naukowym znaczenia przekładania wyników badań na zastosowania komercyjne. W tym celu należy też wspierać dialog międzynarodowy.

22. Widzi konieczność poprawy dostępności kapitału w przemyśle biotechnologicznym, zwłaszcza w odniesieniu do MŚP, poprzez inwestycje w badania i rozwój technologiczny oraz w tworzenie przedsiębiorstw, poprzez wspieranie transferu technologii oraz poprzez komercyjne finansowanie firm. Rozwój przemysłu biotechnologicznego w Europie należy stale osądzać w oparciu o jednolite kryteria.

23. Popiera fakt, że w ramach inicjatywy Komisji na rzecz rynków pionierskich produkty oparte na wykorzystaniu biotechnologii zostały uznane za rynek pionierski (lead market) oraz wzywa Komisję, aby w swoich działaniach na rzecz wspierania i wzmacniania tego rynku uwzględniła potencjał, jakim dysponują regiony europejskie.

24. Wzywa do dalszych starań w kierunku otwarcia i przejrzystości europejskich platform technologicznych w dziedzinie nauk o życiu i biotechnologii w celu włączenia w ich działalność, oprócz sektora przemysłowego i społeczności badawczych, także innych zainteresowanych podmiotów, jak władze lokalne i regionalne oraz zwłaszcza MŚP.

25. Popiera silniejsze zaangażowanie regionów biotechnologicznych w inicjatywę ERA-Net w ramach siódmego programu ramowego mającą na celu koordynację krajowych i regionalnych programów badawczych.

26. Z zadowoleniem przyjmuje wzmocnienie roli Europejskiej Grupy ds. Etyki. Należy wspierać współpracę między Wspólnotą a szczeblem krajowym oraz regionalnym w sprawach etycznych i społeczno-gospodarczych. Należy opracować wytyczne etyczne na przykład w odniesieniu do badań nad komórkami macierzystymi, biobanków, ksenotransplantacji, testów genetycznych i doświadczeń na zwierzętach.

27. Popiera kontynuowanie czynności dotyczących materiałów referencyjnych i uwierzytelnienia metod wykrywania i opowiada się za rozwijaniem metod monitorowania szkodliwego oddziaływania genetycznie modyfikowanych organizmów oraz genetycznie modyfikowanej żywności i pasz. Z zadowole-

niem dostrzega wiodącą rolę Komisji Europejskiej przy opracowywaniu międzynarodowych wytycznych, standardów i zaleceń, zwłaszcza w zakresie bezpieczeństwa żywności.

28. Deklaruje gotowość współpracy z Komisją Europejską i państwami członkowskimi przy ocenie polityki w zakresie badań pod kątem właściwego połączenia tradycyjnych i nowoczesnych technologii. Przewiduje ze swej strony wkład w tworzenie efektywnych partnerstw badawczych między krajami rozwijającymi się i UE. Należy wspierać organizacje subregionalne, regionalne i międzynarodowe, a zwłaszcza międzynarodowe ośrodki badań rolniczych.

29. Przyjmuje z zadowoleniem działania Komisji Europejskiej na rzecz bezpiecznego i efektywnego wykorzystania nowoczesnej biotechnologii w krajach rozwijających się oraz wspierania ich zdolności do oceny ryzyka i radzenia sobie z nim. We współpracy ze społecznością międzynarodową należy skonkretyzować wkład badań w zwalczanie HIV/AIDS, malarii, gruźlicy i innych chorób związanych z ubóstwem. Docenia starania Komisji Europejskiej i państw członkowskich o zachowanie i zrównoważone wykorzystywanie zasobów genetycznych w krajach rozwijających się.

30. Wzywa do wzmocnienia funkcji prognozowania we wszystkich służbach Komisji Europejskiej, zwłaszcza w zakresie technologii, by wcześniej identyfikować nowo pojawiające się problemy. Należy dokonać oceny istotności, spójności i efektywności prawodawstwa i polityki, ich wdrażania oraz oddziaływania na społeczeństwo i gospodarę.

Bruksela, 6 lutego 2008 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE